

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

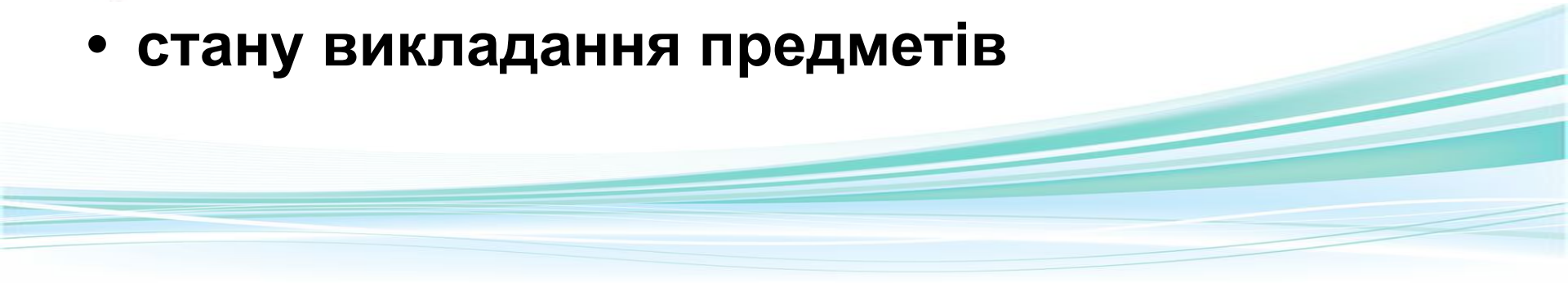
Лекція 2. Моніторинг якості освіти в початковій школі

Ви дізнаєтесь

- Що розуміють під поняттями «якість освіти», «моніторинг якості освіти», «якість знань»
- Складові та компоненти якості освіти
- Основні напрями моніторингу якості освіти

Ви зможете здійснювати моніторинги:

- рівня навчальних досягнень учнів
 - професійної компетентності вчителя
 - стану викладання предметів
-

План

- **Змістовий аналіз понять: «моніторинг» «якість освіти», «моніторинг якості освіти», «якість знань». Складові та компоненти якості освіти**
 - **Основні напрями моніторингу якості освіти**
 - **Рекомендовані технології та інструментарій моніторингу якості освіти**
-

Література:

- Приходько В. М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу. Навчально-методичний посібник для вчителя / В. М. Приходько. – Х. : Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 144 с.
- Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи / В.В. Григораш. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 224 с.
- Хлебнікова Т. М. Управління навчальною діяльністю / Т. М. Хлебнікова. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 175 с.

**1. Змістовий аналіз понять:
«моніторинг» «якість освіти»,
«моніторинг якості освіти», «якість
знань».**

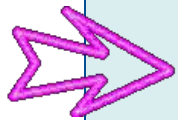
Складові та компоненти якості освіти

- Слово «моніторинг» походить від латинського *monitor* – наглядач, контролер

Рядоположні терміни й поняття

- Моніторинг – аналіз (самоаналіз)
- Моніторинг – педагогічна діагностика
- Моніторинг – експертиза
- Моніторинг – тестування
- Моніторинг – анкетування
- Моніторинг – опитування
- Моніторинг – аналітичне дослідження
- Моніторинг – експертиза

Моніторинг (за О.М.Майоровим) – система збору, обробки, зберігання і розповсюдження інформації про освітню систему або окремі її елементи, яка зорієнтована на інформаційне забезпечення управління та дозволяє виносити судження про стан об'єкта в будь-який момент часу і може забезпечити прогноз його розвитку

Якість освіти – це її збалансована відповідність (як результату, процесу, освітньої системи) встановленим потребам, цілям, вимогам, нормам (стандартам)

Європейська асоціація із забезпечення якості

Складові якості:

- ✓ викладання (навчальний процес, педагогічна діяльність) педагогічні кадри
- ✓ навчальні програми
- ✓ матеріально-технічна база
- ✓ інформаційно-освітнє середовище
- ✓ учні
- ✓ управління освітою

Моніторинг якості освіти – це процес безупинного науково обґрунтованого діагностико-прогностичного спостереження за станом розвитку освіти, система інструментарію яка здатна оцінити ефективність освітнього процесу та передбачити подальші кроки до її підвищення.

Компоненти якості освіти в ЗНЗ

Внутрішні

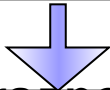
- якість основних умов освітнього процесу
- якість реалізації освітнього процесу
- якість результатів освітнього процесу

Зовнішні

- відповідність якості освітніх послуг запитам учнів та їхніх батьків
- відповідність якості освітніх послуг державним освітнім стандартам
- імідж школи, що гарантує стабільно високу якість освіти,
конкурентноздатність

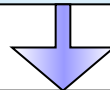
Напрями моніторингу якості освіти

Моніторинг умов функціонування освітньої системи

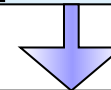
- якість кадрового забезпечення
- рівень навчально-методичного, матеріально-технічного забезпечення
- рівень науково-методичної роботи
- стан запровадження профільного навчання

Моніторинг освітнього процесу

- рівень викладання базових дисциплін
- стан запровадження освітніх інновацій
- рівень реалізації виховних систем

Моніторинг результатів освітнього процесу

- рівень навченості учнів з предметів інваріантної частини
- рівень соціального, психічного, фізичного розвитку особистості
- рівень вихованості учнів

Очікувані результати

- покращення якості надання освітніх послуг ЗНЗ
- підтримка обдарованої молоді
- підняття престижу творчих педагогів
- впровадження освітніх інновацій
- удосконалення управління ЗНЗ
- створення позитивного іміджу, конкурентноздатності ЗНЗ

Моніторинг (самооцінювання) у ЗНЗ

Об'єкти:

- освітнє середовище
- освітній процес
- результати освітнього процесу

Предмет - динаміка змін в освітній системі як основа її розвитку.

Суб'єкти:

- методична рада
- педагогічна рада
- адміністрація
- шкільні методичні об'єднання
- батьківський комітет школи
- учнівське самоврядування

2. Основні напрями моніторингу якості освіти

Напрями внутрішкільного моніторингу

Педагогічний

Вивчення рівня навчальних досягнень учнів, якості змісту освіти

Соціальний

Вивчення соціальних умов життя, навчання й праці учасників освітнього процесу

Медичний

Вивчення стану фізичного здоров'я, санітарно-гігієнічних умов праці та навчання

Кадровий

Вивчення якості кадрового забезпечення навчального закладу, аналіз системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів

Управлінський

Оцінювання якості та ефективності управління навчальним закладом

**Види
внутрішкіль
ного
моніторингу**

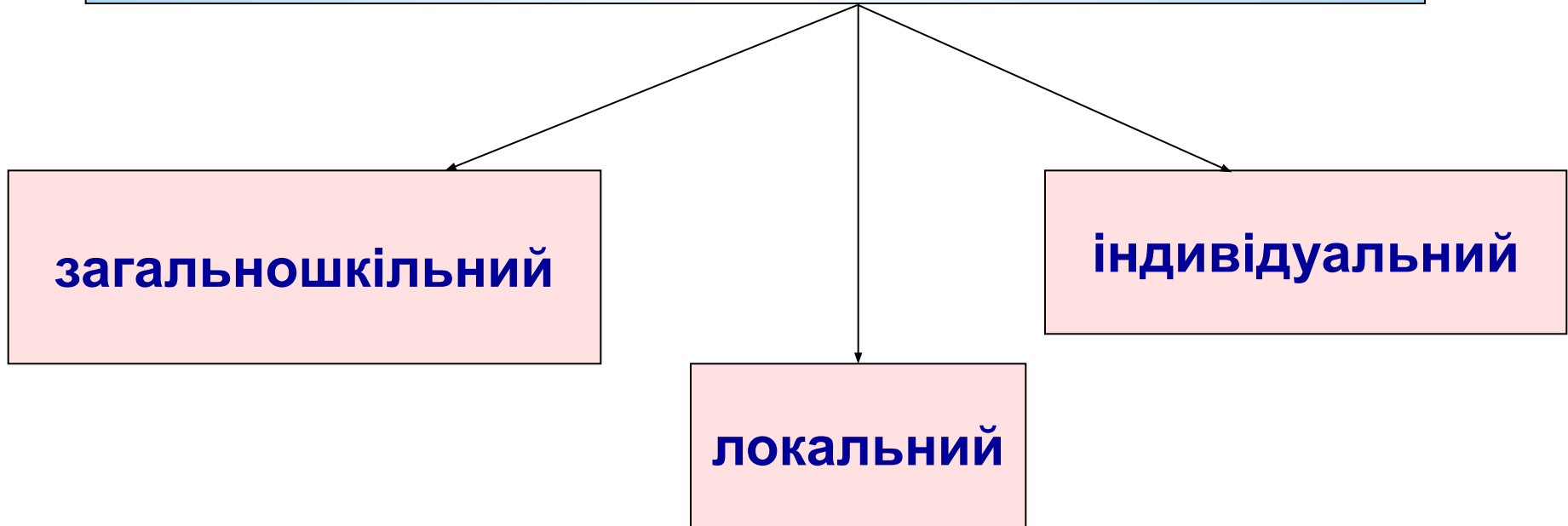
```
graph LR; A((Види внутрішкільного моніторингу)) --> B[Інформаційний]; A --> C[Діагностичний]; A --> D[Управлінський];
```

Інформаційний

Діагностичний

Управлінський

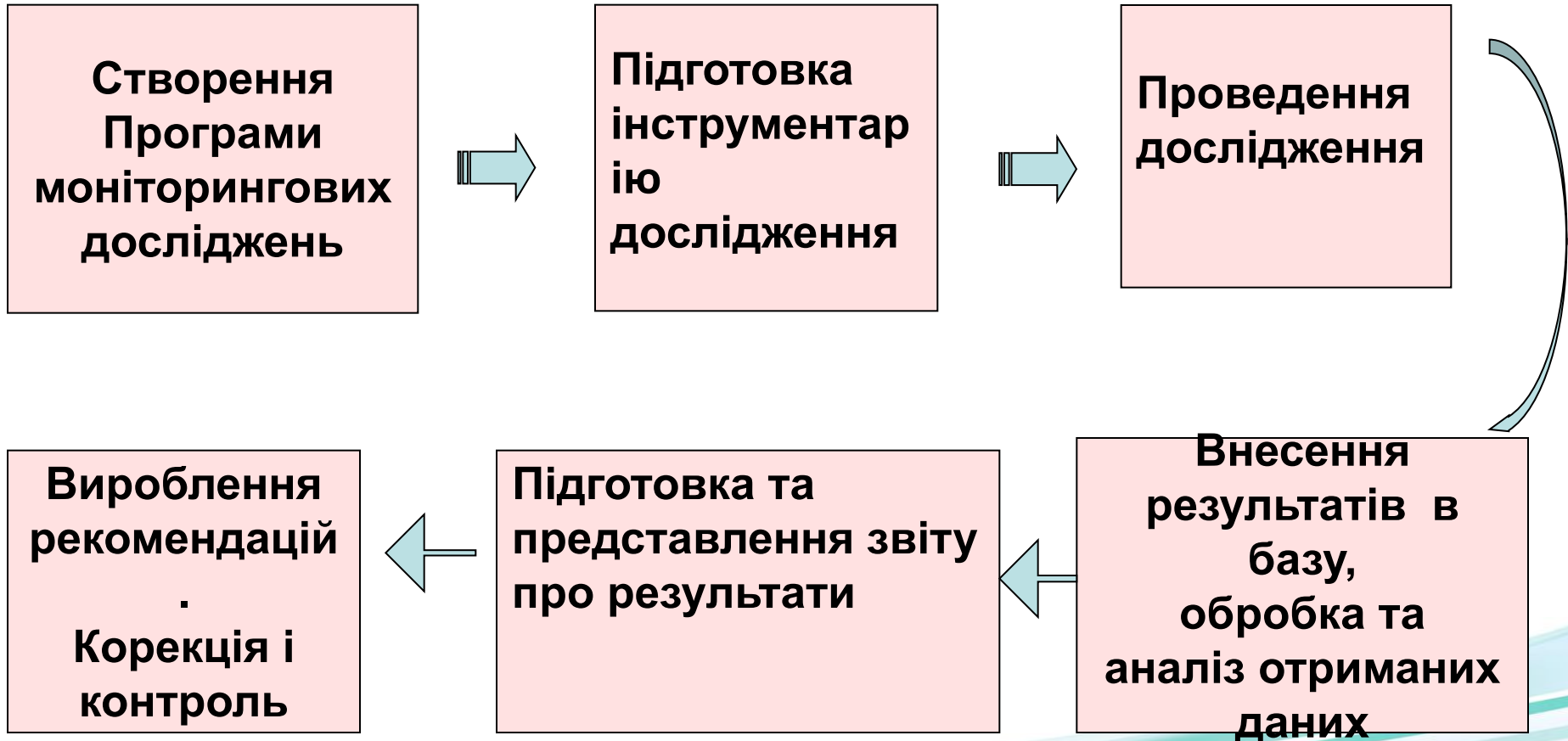
Рівні внутрішкільного моніторингу

Принципи внутрішкільного моніторингу

- **Гуманістична спрямованість**
- **Об'єктивність**
- **Валідність**
- **Надійність результатів**
- **Врахування психолого-педагогічних особливостей**

Організація внутрішнього моніторингу

Нормативно-правове забезпечення внутрішкільного моніторингу

- **Модель моніторингу якості освіти в загальноосвітньому навчальному закладі**
- **Шкільне Положення в про внутрішкільний моніторинг (на основі Типового положення)**
- **Інструкції для проведення моніторингу на підставі обраних параметрів та критеріїв оцінювання**
- **Форми інформаційних бланків, комп'ютерних програм для внесення і обробки даних**

Організаційно-методичне забезпечення моніторингу передбачає визначення:

- **напрямів дослідження** (моніторинг адаптаційних процесів при переході з початкової школи в основну; навчальних досягнень учнів випускних класів (ДПА); робота з обдарованими дітьми, діяльності вчителів, що атестуються; стану викладання предметів)
- **способів вибірки**
- **методів збору інформації** (спостереження, тестування, анкетування)
- **визначення критеріїв оцінювання**
- **періодичності збору інформації**
- **створення технології обробки результатів моніторингу**
- **відповідальних осіб**
- **способів оприлюднення інформації**

ОБОВ'ЯЗКОВІ МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ЗНЗ

- **Загальношкільний рівень**
 - ✓ Моніторинг рівня навчальних досягнень
 - ✓ Моніторинг стану викладання предметів інваріантної складової навчального плану
 - ✓ Моніторинг впровадження освітніх інновацій
- **Локальний рівень**
 - ✓ Моніторинг адаптаційних процесів при переході з початкової школи в основну
- **Індивідуальний рівень**
 - ✓ Моніторинг професійної педагогічної компетентності вчителя
 - ✓ Моніторинг розвитку інтелектуальних здібностей, вербального інтелекту та креативності учнів

ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ БАЗИ ДАНИХ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- Загальні відомості про навчальний заклад**
- Матеріально-технічна база**
- Кадрове забезпечення**
- Контингент учнів**
- Результативність навчально-виховного процесу**
- Виховна робота**
- Методична робота, вдосконалення професійної майстерності вчителя**
- Стан здоров'я учнів**
- Охорона життя та безпека життєдіяльності**
- Робота шкільної бібліотеки**
- Робота психологічної служби**
- Робота з батьками та громадськістю**

ЗВІТНІСТЬ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ САМООЦІНЮВАННЯ ТА ПЕРІОДИЧНІСТЬ ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

- Інформація про кадрове забезпечення навчального закладу *(вересень)*
- Інформація про контингент учнів *(вересень)*
- Інформація про матеріально-технічну базу навчального закладу *(вересень)*
- Інформація про рівень навченості учнів школи за результатами навчання у I, II семестрі та за рік в розрізі навчальних предметів *(січень, червень)*
- Інформація про динаміку навчальних досягнень учнів в розрізі нульового, контрольного та підсумкового заміру знань з предметів навчального плану *(вересень, грудень, травень)*
- Інформація про результати державної підсумкової атестації в 4, 9 та 11 класах *(червень)*
- Інформація про результати участі учнів школи у Всеукраїнських, обласних, районних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах *(грудень-березень)*
- Інформація про результати участі учнів у ЗНО за результатами щорічного Офіційного звіту УЦОЯО про проведення зовнішнього незалежного оцінювання випускників загальноосвітніх навчальних закладів *(серпень)*
- Інформація про узагальнену діагностичну оцінку експертної комісії та самооцінку діяльності вчителів *(січень)*

3. Рекомендовані технології та інструментарій моніторингу якості освіти

МОНІТОРИНГ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Мета - підвищення рівня навчальних досягнень учнів шляхом їх постійного вимірювання, аналізу результатів та цілеспрямованого коригування

Об'єкт моніторингу - рівень навчальних досягнень учнів з предметів інваріантної частини навчального плану

Предмет: динаміка зміни рівнів навченості на протязі кількох етапів моніторингових досліджень

Напрями моніторингу:

- моніторинг результативності навчання
- предметний моніторинг
- дослідження результативності участі учнів у Всеукраїнських, обласних, районних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах, МАН

МОНІТОРИНГ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Інструментарій

- діагностичні роботи
- тести
- шкільна документація
- спостереження
- анкетування
- кваліметричні таблиці

Показники

- успішність учнів
- якість засвоєння
- коефіцієнт результативності
- коефіцієнт якості
- середній бал за роботу
- середній бал тематичного оцінювання
- коефіцієнт об'єктивності

Моніторинг результативності навчання

Етапи
проміжний (січень)
вихідний (червень)

Предметний моніторинг

Етапи
вхідний (нульовий замір) (вересень)
проміжний (контрольний замір) (грудень)
вихідний (підсумковий замір) (травень)

Рейтингове оцінювання

рейтинг класів
(за середнім балом, рівнями навченості, предметами)
рейтинг учнів окремого класу
рейтинг учнів по школі
рейтинг предметів (за середнім балом, рівнями навчальних досягнень)
рейтинг циклу

МОНІТОРИНГ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Мета - самоактуалізація та самореалізація особистості вчителя на підставі своєчасної діагностики та корекції його роботи

Завдання:

- Дати оцінку професійній компетентності вчителя
- Скоригувати самоосвітню діяльність вчителів

Об'єкт: професійна компетентність вчителя

Предмет: рівень професійної компетентності вчителя та динаміка зміни

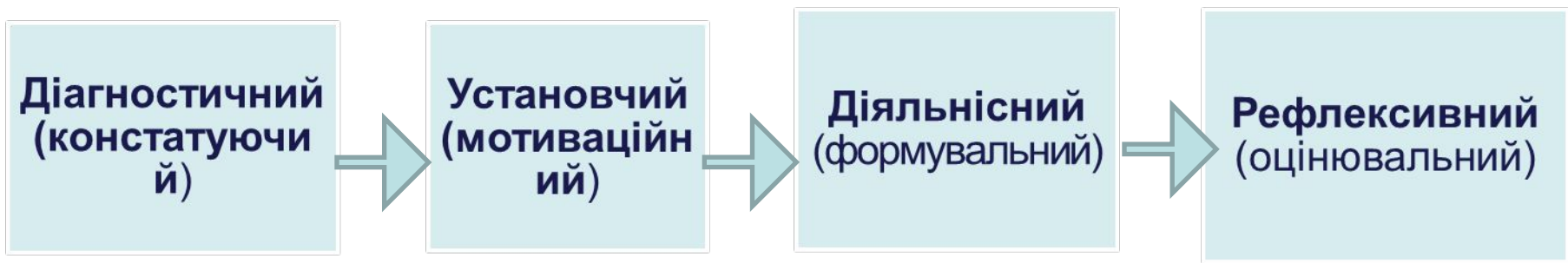
Критерії дослідження

- планова документація з предметів
- рівень навчальних досягнень учнів
- організація навчальної діяльності учнів та роботи вчителів

Інструментарій методики

- Оціночні шкали
- Матриця багатомірного аналізу
- Схеми для аналізу уроків відповідно до мети відвідування
- Таблиці відстеження моніторингу якості знань
- Діагностичні авторські психологічні методики

Структура моніторингу

Напрями експертно-діагностичної роботи

Передумови педагогічної діяльності

Процес педагогічної діяльності

Результати педагогічної діяльності

**Діагностичний
(констатувальний)**

**Установчий
(мотиваційний)**

**Діяльнісний
(формувальний)**

**Рефлексивний
(оцінювальний)**

- заповнення оцінювальних таблиць
- визначення рівня професійної компетентності
- формування узагальненої експертно-діагностичної оцінки
- самооцінювання вчителя

- виявлення професійних потреб, їх аналіз
- формування мотивації на саморозвиток
- прогнозування потенційних можливостей учителя
- складання програм самоосвітньої діяльності

- корекційна робота
- самовдосконалення

- рефлексія особистої діяльності
- зіставлення самооцінки з результатами експертної оцінки
- планування корекційних заходів з боку адміністрації школи

МОНІТОРИНГ СТАНУ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ

Мета: Отримання об'єктивної інформації про стан викладання предметів та рівень знань учнів; проектування на основі цих досліджень заходів з підвищення якості викладання предметів

Завдання:

- дослідження дотримання вчителями державних вимог до викладання предметів
- вивчення і узагальнення роботи педагогів
- об'єктивне оцінювання роботи вчителя
- дослідження рівня навчальних досягнень учнів, вивчення системи оцінювання їх рівнів навченості
- з'ясування раціонального використання навчально-матеріальної бази в процесі навчання

МОНІТОРИНГ СТАНУ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ

Технологічна карта

- структурні компоненти вивчення
- показники ефективності навчально-виховного процесу
- індикатори оцінювання
- інструментарій

Інструментарій

- пам'ятка
- анкети
- карти спостережень
- тексти к. робіт
- тести
- таблиці

Етапи моніторингу

- підготовчий
- практичний
- аналітичний

Методи дослідження

- співбесіда з учителем
- анкетування
- спостереження
- аналіз уроку
- самоаналіз уроку
- контрольні роботи, тестування
- анкетування

Відвідування та аналіз уроку

- визначення рівня професійної діяльності вчителя
- самоаналіз уроку вчителем